

Γεωγραφία - Γεωλογία

Πλαίσιο
διδασκαλίας
γεωγραφίας

Οδηγίες

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

	A	B
Ημερήσιο/Εκκλησιαστικό	1	2
Εσπερινό	2	1
Μουσικό/Καλλιτεχνικό	1	1

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: ΟΙ ΧΑΡΤΕΣ

A1.1. Γεωγραφικές συντεταγμένες

A.1.2. Παιχνίδια με τις γεωγραφικές συντεταγμένες

A1.3. Η χρήση των χαρτών στην καθημερινή ζωή

A.1.4. Ποιον χάρτη να διαλέξω;

A.1.5. «Ανακρίνοντας» τους χάρτες

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

B1.1. Ο πλανήτης Γη

B1.2. Χωρίζοντας το περιβάλλον σε ενότητες

B2.1. ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ Σύνθεση της Ατμόσφαιρας, θερμοκρασία, άνεμοι

B.2.2. Οι βροχές, το κλίμα

B.3.1. ΥΔΡΟΣΦΑΙΡΑ Το νερό στη φύση

B3.2. Ωκεανοί και θάλασσες

B3.3. Άνθρωποι και θάλασσα- Τα νησιωτικά κράτη

B3.4. Τα ποτάμια του κόσμου

B3.5. Τα ποτάμια της Ασίας

B3.6. Τα ποτάμια της Αμερικής

B3.7. Τα ποτάμια της Αφρικής- Τα ποτάμια της Αυστραλίας

B4.1. ΛΙΘΟΣΦΑΙΡΑ Μιλώντας για την ηλικία της Γης

B4.2. Το εσωτερικό της Γης

B.4.3. Δυνάμεις που διαμορφώνουν την επιφάνεια της Γης: Ενδογενείς και εξωγενείς

B4.4. Μορφές του ανάγλυφου της Γης

B.5.1. ΒΙΟΣΦΑΙΡΑ Η γεωγραφική κατανομή των οργανισμών

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Γ1.1. Ο Πληθυσμός της Γης

Γ1.2. Η κατανομή των ανθρώπων στη Γη

Γ1.3. Παιχνίδια με τις ηλικιακές πυραμίδες...

Γ1.4. Οι μεγάλες πόλεις του πλανήτη

Γ.1.5. Πού είναι χτισμένες, οι μεγάλες πόλεις του πλανήτη

Γ1.6. Τόσο διαφορετικοί, τόσο ίδιοι

Γ2.1. Φυσικοί πόροι

Γ2.2. Ανθρώπινοι πόροι

Γ2.3. Προβλήματα που ζητούν απαντήσεις

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: ΗΠΕΙΡΟΙ ... «ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ»

Δ.1. Αφρική Φυσικό Περιβάλλον ... και άνθρωποι

Δ.2. Ασία Φυσικό Περιβάλλον ... και άνθρωποι

Δ.3. Βόρεια και Κεντρική Αμερική Φυσικό Περιβάλλον ... και άνθρωποι

Δ.4. Νότια Αμερική Φυσικό Περιβάλλον ... και άνθρωποι

Δ.5. Ωκεανία Φυσικό Περιβάλλον ... και άνθρωποι

Δ.6. Ανταρκτική

Δ.7. Ευρώπη

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Αξιοσημείωτα σημεία

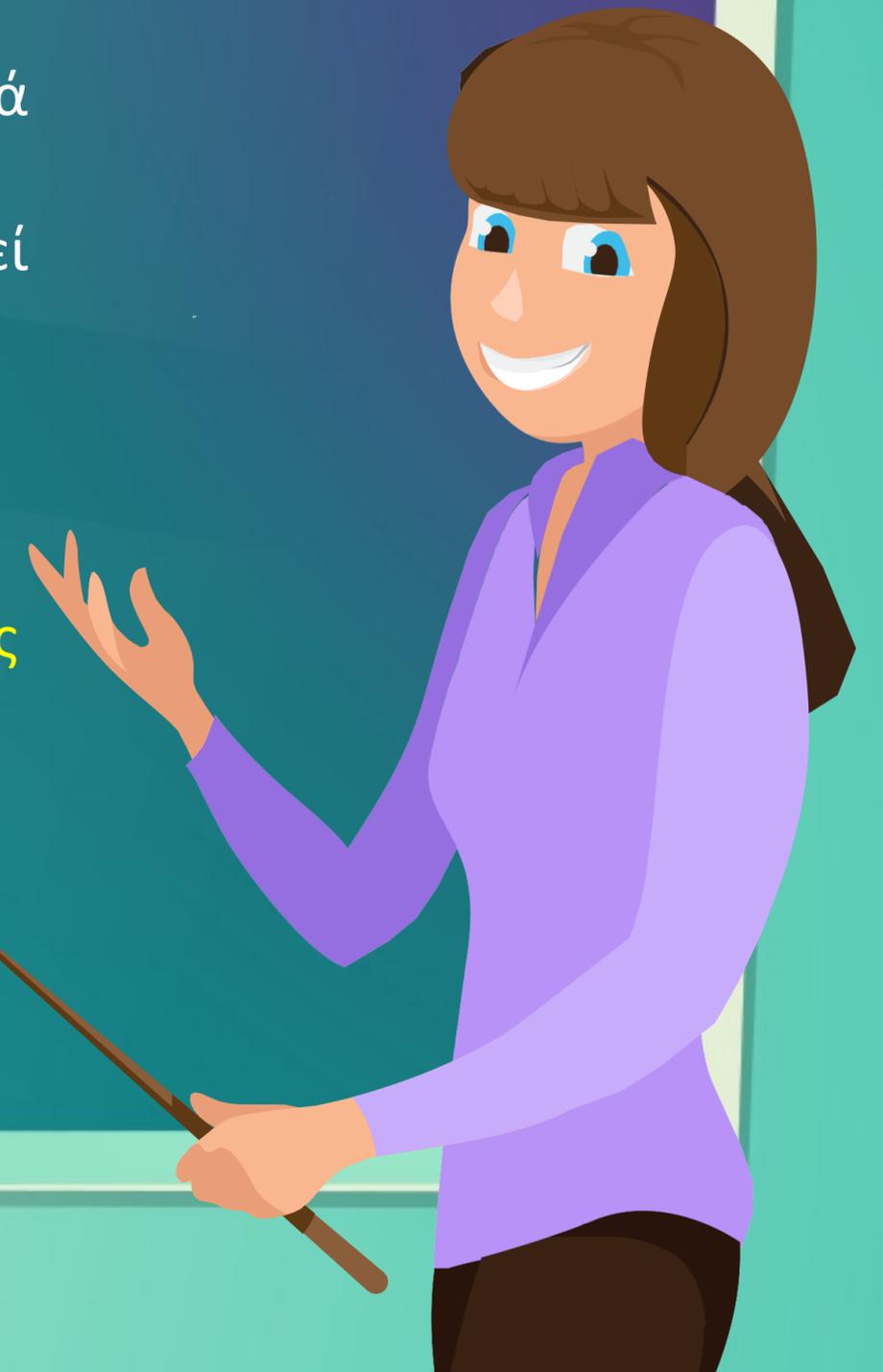

Γ1.6. Τόσο διαφορετικοί, τόσο ίδιοι	*Δεν θα διδαχθεί διότι παρόμοια ύλη έχει διδαχθεί στη ΣΤ' Δημοτικού.
Γ2.1. Φυσικοί πόροι	*Συνοπτική μελέτη, (έχει διδαχθεί παρόμοια ύλη στα «Φυσικά» της ΣΤ' Δημοτικού).

Προτείνεται οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι/οποίες θα διδάξουν το μάθημα της Γεωλογίας-Γεωγραφίας στην Α΄ τάξη του Γυμνασίου, να λάβουν υπ΄ όψη ότι κάποιες εκ των ενοτήτων που θεωρούνται ότι έχουν διδαχθεί στη Στ΄ Δημοτικού μπορεί να μην διδάχθηκαν. Για τον λόγο αυτόν, κατά την κρίση τους, στα σημεία των ανωτέρω οδηγιών (*) όπου θεωρείται ότι έχουν διδαχθεί στη Στ΄ τάξη του Δημοτικού, ενδεχομένως χρειασθεί να καλύψουν πιθανά κενά.

Για τον σκοπό αυτό προτείνεται να διαθέσουν τις διδακτικές ώρες δύο εβδομάδων (ή και περισσότερες μετά από σχετική τεκμηρίωση και όχι σε βάρος της διδασκαλίας της διδακτέας ύλης). Οι ανωτέρω διδακτικές ώρες δύναται να διατεθούν κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους όποτε από τους/τις ίδιους/ίδιες κριθεί απαραίτητο.

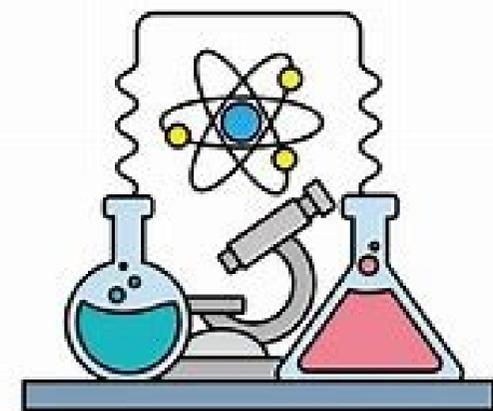
ΠΕΙΡΑΜΑ

«Φτιάξε το δικό σου πηγάδι»

Υλικά πειράματος: 1. Ένα ρολό από χαρτόνι (π.χ. από το χαρτί της κουζίνας), 2. Ένα μεγάλο άδειο ποτήρι ζέσεως, 3. Χαλίκι, 4. Άμμος, 5. Νερό.

Οδηγίες: 1. Βάλτε το ρολό κάθετα μέσα σε ένα μεγάλο ποτήρι ζέσεως. 2. Κρατήστε το σταθερό και ρίξτε τριγύρω του χαλίκι ώστε να φτάσει περίπου τα 5 εκατοστά. Δεν πρέπει να μπει χαλίκι μέσα στο ρολό. 3. Ρίξτε μετά άμμο πάνω από το χαλίκι. Η άμμος θα καλύψει τα κενά ανάμεσα στα χαλίκια και μετά θα «χτίσει» ένα ακόμη στρώμα περίπου 2 εκατοστών. Σιγουρευτείτε ότι δεν έχει μπει άμμος μέσα στο ρολό. (Η άμμος και το χαλίκι αντιπροσωπεύουν το έδαφος της Γης.) 4. Τώρα που το πηγάδι σας είναι έτοιμο, ρίξτε νερό στην άμμο και το χαλίκι μέχρι να φτάσει στο επίπεδο της άμμου. 5. Παρατηρήστε τον σωλήνα. Σιγά, σιγά το νερό θα πρέπει να ανεβαίνει στον σωλήνα.

Τι πραγματικά συμβαίνει: Στη φύση, μετά τη βροχή, «αποθηκεύεται» νερό στο έδαφος. Σταδιακά το νερό αυτό δημιουργεί πίεση στο έδαφος. Όταν σκάβουμε ένα πηγάδι, απελευθερώνουμε αυτή την πίεση και δίνουμε τη δυνατότητα στο νερό να αναδυθεί στην επιφάνεια.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1^η: ΟΙ ΧΑΡΤΕΣ

ΜΑΘΗΜΑ 1 Οι έννοιες «Γεωγραφική» και «σχετική» θέση

ΜΑΘΗΜΑ 2 Η σημασία της σχετικής θέσης για τους ανθρώπους

ΜΑΘΗΜΑ 3 Μελετώντας με χάρτες τη θέση της Ευρώπης στον κόσμο

ΜΑΘΗΜΑ 4 Μελετώντας με χάρτες το φυσικό περιβάλλον της Ευρώπης

ΜΑΘΗΜΑ 5 Μελετώντας με χάρτες τους κατοίκους της Ευρώπης

ΕΝΟΤΗΤΑ 2^η : ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ 6 Η Γεωλογική ιστορία της Ευρώπης και η ορογένεση

ΜΑΘΗΜΑ 7 Η διαμόρφωση του ανάγλυφου στην Ευρώπη

ΜΑΘΗΜΑ 8 Η γεωλογική ιστορία της Ελλάδας

ΜΑΘΗΜΑ 9 Σεισμική και ηφαιστειακή δράση στην Ευρώπη και στην Ελλάδα

ΜΑΘΗΜΑ 10 Η επίδραση των σεισμών και των ηφαιστείων στη ζωή μας

ΜΑΘΗΜΑ 11. Οι φυσιογραφικές περιοχές της Ευρώπης

ΜΑΘΗΜΑ 16 Τα βουνά και οι πεδιάδες της Ευρώπης

ΜΑΘΗΜΑ 17 Τα βουνά και οι πεδιάδες στη ζωή των Ευρωπαίων

ΜΑΘΗΜΑ 18 Τα βουνά και οι πεδιάδες της Ελλάδας

ΜΑΘΗΜΑ 12 Οι θάλασσες της Ευρώπης

ΜΑΘΗΜΑ 13 Βαλτική και Βόρεια θάλασσα: Δύο θάλασσες του Ευρωπαϊκού Βορρά

ΜΑΘΗΜΑ 14 Η Μεσόγειος θάλασσα

ΜΑΘΗΜΑ 15 Οι άνθρωποι στη Μεσόγειο

ΜΑΘΗΜΑ 19 Το κλίμα της Ευρώπης

ΜΑΘΗΜΑ 24 Η βλάστηση της Ευρώπης

ΜΑΘΗΜΑ 20 Το κλίμα της Ελλάδας

ΜΑΘΗΜΑ 21 Τα ποτάμια και λίμνες της Ευρώπης

ΜΑΘΗΜΑ 22 Τα ποτάμια και οι λίμνες στη ζωή των Ευρωπαίων

ΜΑΘΗΜΑ 23 Τα ποτάμια και οι λίμνες της Ελλάδας

ΕΝΟΤΗΤΑ 3^η : ΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ 25 Η πολιτική διαίρεση της Ευρώπης

ΜΑΘΗΜΑ 26 Η Ευρωπαϊκή Ένωση

ΜΑΘΗΜΑ 27 Η σημασία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΜΑΘΗΜΑ 28 Η διοικητική διαίρεση της Ελλάδας

ΜΑΘΗΜΑ 29 Ο πληθυσμός της Ευρώπης

ΜΑΘΗΜΑ 30 Τα χαρακτηριστικά του πληθυσμού της Ευρώπης

ΜΑΘΗΜΑ 31 Ο πληθυσμός της Ελλάδας

ΜΑΘΗΜΑ 32 Τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά των Ευρωπαίων

ΜΑΘΗΜΑ 33 Οι μεγάλες πόλεις της Ευρώπης

ΜΑΘΗΜΑ 34 Οι μεγάλες πόλεις της Ελλάδας

ΜΑΘΗΜΑ 35 Οι Βαλκανικές χώρες

ΜΑΘΗΜΑ 36 Οι γείτονές μας στα Βαλκάνια

ΕΝΟΤΗΤΑ 4: ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ

ΜΑΘΗΜΑ 37 Οι τομείς παραγωγής της Ευρωπαϊκής Οικονομίας

ΜΑΘΗΜΑ 38 Η γεωργία και η δασοκομία στην Ευρώπη

ΜΑΘΗΜΑ 39 Η κτηνοτροφία, η αλιεία και οι υδατοκαλλιέργειες στην Ευρώπη

ΜΑΘΗΜΑ 41 Η βιομηχανία και η βιοτεχνία στην Ευρώπη

ΜΑΘΗΜΑ 42 Η παραγωγή και η κατανάλωση ενέργειας στην Ευρώπη

ΜΑΘΗΜΑ 43 Η εξόρυξη και οι κατασκευές στην Ευρώπη

ΜΑΘΗΜΑ 45 Το εμπόριο στην Ευρώπη

ΜΑΘΗΜΑ 46 Ο τουρισμός στην Ευρώπη

ΜΑΘΗΜΑ 47 Οι μεταφορές, οι επικοινωνίες και οι άλλες υπηρεσίες στην Ευρώπη

ΜΑΘΗΜΑ 40 Ο πρωτογενής τομέας στην Ελλάδα

ΜΑΘΗΜΑ 44 Ο δευτερογενής τομέας στην Ελλάδα

ΜΑΘΗΜΑ 48 Ο τριτογενής τομέας στην Ελλάδα

Εργαστηριακές ασκήσεις

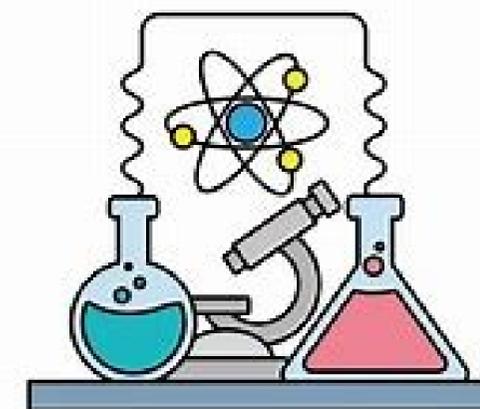
1ο Πείραμα: «Διάβρωση»

Υλικά:

1. Τρία ρηχά ορθογώνια (18x25 cm) αλουμινένια ταψάκια, 2. Άμμος – χώμα, 3. Δοχείο ψεκασμού με νερό, 4. Μερικά παγάκια, 5. Καλαμάκι.

Διαδικασία:

1. Τοποθετούμε κατά μήκος της μικρής πλευράς κάθε ταψιού την άμμο διαμορφώνοντας μια κλιτύ (πλαγιά), βάσης μερικών εκατοστών ώστε να είναι σχετικά σταθερή.
2. Στο πρώτο ταψάκι ψεκάζετε αρκετές φορές, με το δοχείο νερού, στη κορυφή της κλιτύος με κατεύθυνση προς τη βάση της.
3. Στο δεύτερο ταψάκι και στο ανώτερο σημείο της άμμου τοποθετείτε 3 – 4 παγάκια να λιώσουν.
4. Στο τρίτο ταψάκι και με το καλαμάκι φυσάτε στην επιφάνεια του όγκου της άμμου. Οι μαθητές/μαθήτριες καταγράφουν τις παρατηρήσεις τους και τις συζητούν με τον/την καθηγητή/καθηγήτριά τους.

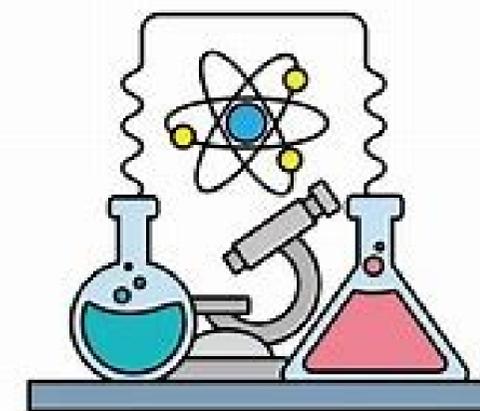
2ο Πείραμα: «Διαβρωτική ενέργεια κυμάτων»

Υλικά: 1 . Μεγάλο σκαφάκι βαψίματος ή κάποια ρηχή ορθογώνια λεκάνη της επιλογής σας, 2. Άμμος, 3. Μικρά χαλίκια – βότσαλα, 4. Νερό, 5. Άδειο μπουκάλι νερού 500 ml.

Διαδικασία:

Α΄ Φάση:

1. Στρώστε άμμο στον πάτο από το σκαφάκι και δημιουργήστε έναν «πυθμένα θαλάσσης».
2. Στρώστε άμμο στο ρηχό τμήμα από το σκαφάκι και δημιουργήστε μια «παραλία».
3. Ρίξτε προσεκτικά νερό στο βαθύ τμήμα από το σκαφάκι και αφήστε το σύστημα για λίγο προκειμένου να ηρεμήσει.
4. Τοποθετήστε το μπουκάλι οριζόντια στο νερό, παράλληλα προς την «ακτογραμμή» και με το χέρι κινήστε το μπρος – πίσω προκαλώντας μικρά κύματα.
5. Παρατηρήστε και καταγράψτε σε μικρά χρονικά διαστήματα τις μεταβολές που παρατηρείτε (μπορείτε να βγάξετε φωτογραφίες σε διαφορές φάσεις του πειράματος και να τις σχολιάσετε στο τέλος).

Β' Φάση:

6. Καθαρίστε το σκαφάκι από τα υλικά της προηγούμενης φάσης ή χρησιμοποιήστε ένα παρόμοιο, και πραγματοποιήστε τα δύο πρώτα βήματα της Α' Φάσης.
7. Τοποθετήστε χαλίκια στο μέσο της «ακτογραμμής» κάθετα σε αυτή δημιουργώντας ένα σχηματισμό σα μικρό ακρωτήριο που να εισέρχεται και μέσα στο νερό και πραγματοποιήστε τα βήματα 3, 4, 5 της Α' Φάσης.
8. Μπορείτε να συγκρίνετε και να σχολιάσετε τα αποτελέσματα των δύο φάσεων.
Σχόλιο: Μπορείτε παράλληλα προς την «ακτογραμμή» και πιο εσωτερικά στο βαθύ τμήμα από το σκαφάκι να σχηματίσετε ένα σωρό από χαλίκια («κυματοθραύστη») και να επαναλάβετε τη διαδικασία.

